

Ocena Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym 2010 - Podsumowanie

1. Kontekst

W ubiegłych latach Unia Europejska organizowała cykl „Rok Europejski”, by zwrócić uwagę ludzi, organizacji, decydentów i profesjonalistów z różnych dziedzin, na określony temat. Rok 2010 został ogłoszony Europejskim Rokiem Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym (Rok 2010). Głównym celem było zwiększenie świadomości, zbudowanie nowego partnerstwa, nadanie rozmachu i uzyskanie silnego zaangażowania politycznego w celu zwalczania ubóstwa w Europie. Cztery główne cele przyświecały idei Roku 2010: uznanie praw; współodpowiedzialność; spójność; zaangażowanie i podjęcie konkretnych działań.

Ocena sytuacji została przeprowadzona przez niezależnego podwykonawcę, firmę ECORYS, w celu oszacowania roli Roku 2010, jego wpływu oraz oceny rezultatów tej inicjatywy w przyszłości. Badanie obejmowało przegląd dokumentacji i danych z ubiegłych lat; ankiety oraz indywidualne konsultacje, a także szczegółowe analizy wyników działania Roku 2010 w Bułgarii, Włoszech, Szwecji i Wielkiej Brytanii; uczestnictwo w organizowanych wydarzeniach i kilku działaniach.

Unia Europejska przekazała 17,25 milionów Euro na wsparcie projektu Rok 2010, z czego znaczną część (około 9 milionów Euro) przekazały Kraje Członkowskie. Podczas trwania Roku 2010, Europejska Komisja i jej partnerzy, łącznie ze społeczeństwem obywatelskim, instytucjami Unii Europejskiej, władzami publicznymi oraz pozostałymi partnerami podjęli kilka działań – dane przedstawione poniżej przedstawiają ogólny ich zarys:

Rok 2010 w liczbach

- 29 krajów biorących udział;
- 80 milionów ludzi zagrożonych ubóstwem w Unii Europejskiej;
- Około 900 współfinansowanych działań promowanych zarówno przez krajowe organy wykonawcze jak i partnerów w krajach biorących w nich udział;
- Przynajmniej 1800 dalszych krajowych i lokalnych działań pod marką Roku 2010;
- Około 40 wydarzeń (zorganizowanych przez instytucje UE lub z ich współudziałem);
- 160 Ambasadorów;
- 400 000 odwiedzin na stronie www.2010againstopoverty.eu;
- Ponad 10 000 wydrukowanych/opublikowanych artykułów w Internecie;
- 1200 zgłoszeń do konkursu Nagroda dziennikarska UE i 60 zwycięzców;
- 60 filmów video wyprodukowanych na poziomie UE;
- 49 milionów widzów i słuchaczy nadawanych raportów;
- 200 zdjęć z 18 europejskich krajów biorących udział Art Partner Project.

Ważną cechą Roku był fakt, iż działania pod marką Roku 2010 odbywały się w każdym z 29 krajów biorących w nim udział, oraz na poziomie europejskim. W każdym z państw, krajowe organy wykonawcze koordynowały w specyficznym zakresie odbywające się imprezy, projekty i kampanie publicystyczne, dostosowane do sytuacji w danym państwie. Kampanie informacyjne i komunikacyjne na poziomach europejskim i państwowym stanowiły kluczową część promocji Roku 2010. Czterema, głównymi grupami docelowymi były: władze publiczne, media, udziałowcy, ludzie

doświadczający ubóstwa i wykluczenia społecznego, z założeniem dotarcia do szeroko pojętego społeczeństwa.

2. Wyniki oceny

Rok 2010 odbywał się w czasie utrzymującego się ekonomicznego i finansowego kryzysu, tym bardziej udowodnił, że problemy przez niego poruszane są **wysoce aktualne i istotne** dla ogromnej liczby ludzi. Oznaczało to większy wpływ, a jednocześnie wskazało wyzwania wobec przekazywania informacji o czymś, co bywa drażliwym tematem. Rok 2010 uzupełnił już istniejące inicjatywy UE i uwidocznili problem ludzi doświadczających ubóstwa i wykluczenia społecznego. Dzięki zaangażowaniu organizacji pozarządowych (NGO), partnerów społecznych i innych, Rok 2010 udowodnił potrzebę wzmocnienia ich udziału w tworzeniu i wdrażaniu polityki integracji społecznej. W poszczególnych krajach, fundusz Roku 2010 umożliwił kilka działań na niedużą skalę, które w żaden inny sposób nie miałyby szansy zostać wdrożone. W większości krajów zostały zorganizowane działania mające na celu określenie potrzeb wszystkich głównych grup ryzyka (dzieci, młodzież, kobiety, emeryci, bezdomni, imigranci i mniejszości etniczne).

W zakresie **efektywności i wpływu** Roku 2010, we wszystkich czterech założeniach widać postęp. W szczególności, zaangażowanie i konkretne działania zmierzające do osiągnięcia wytyczonych celów na poziomie UE zostały wysoko ocenione (także dzięki końcowej Deklaracji Rady Unii dotyczącej Roku 2010). Główni działacze na poziomie państwowym pozostają ostrożni w ocenie, czy podobne zobowiązania i określone działania zaowocują na przyszłość, szczególnie biorąc pod uwagę obecne ograniczenia wydatków publicznych. W większości krajów działania Roku 2010 zaowocowały silnym udziałem partnerów, w szczególności organizacji pozarządowych (NGO) i stowarzyszeń. Na poziomie UE Rok 2010 otworzył znaczące możliwości dla partnerów do spotkania się, nawiązania kontaktów i zidentyfikowania obszarów wspólnego zainteresowania. W odniesieniu do wpływu na ogół społeczeństwa, dowody wskazują, iż dzięki działaniom mediów informacje o Roku 2010 dosięgnęły prawdopodobnie około jednej dziesiątej Europejczyków. Jednym z celów Roku 2010 było zaangażowanie aktorów, którzy z reguły nie brali udziału w promowaniu polityki integracji społecznej. Cel ten został osiągnięty w pewnym stopniu na poziomie państwowym; prawdopodobnie w mniejszym stopniu niż miało to miejsce na poziomie UE. Wiele innowacyjnych pomysłów było testowanych podczas Roku 2010 np. wykorzystanie do komunikacji mediów społecznych, zaangażowanie dziennikarzy i uczestnictwo w wydarzeniach. Przykłady innowacji w polityce, takie jak planowanie polityki z udziałem zainteresowanych stron, polityka społeczna oparta na faktach, przedsiębiorczość społeczna zostały zidentyfikowane w kilku krajach. Cele Roku 2010 zostały połączone w kilku inicjatywach z innymi politycznymi tematami, takimi jak zdrowie, sprawiedliwość i finanse.

Rok powinien zaowocować **długofalowymi efektami** w krajach uczestniczących w odniesieniu do widoczności i dostępności partnerów biorących udział w tworzeniu polityki oraz do rozwoju nowatorskiego podejścia w komunikowaniu i promowaniu integracji społecznej. Na poziomie UE istnieje ostrożny optymizm odnośnie poziomu rozwoju polityki UE (szczególnie w odniesieniu do podstawowych celów zmniejszenia ubóstwa), które przyczyniły się do rozmachu tego projektu i zainteresowania tematem ubóstwa i wykluczenia społecznego. Dodatkowo, końcowa Deklaracja Rady Unii Europejskiej reprezentuje silne zobowiązanie UE i krajów członkowskich, aby wyjść poza budowanie świadomości i nadać Rokowi 2010 silny politycznie zapis, który przyniósłby konkretne rezultaty¹.

¹ Deklaracja Rady dotycząca Europejskiego Roku Zwalczenia Ubóstwa Społecznego i Wykluczenia: *Working together to fight poverty in 2010 and beyond*, 3053rd Employment, Social Policy Health and Consumer Affairs Council meeting, Brussels, 6 grudzień 2010rok.

Sporo czasu zajęło ustanowienie systemu na poziomie UE i krajów, głównie, dlatego iż zarządzanie finansami pochodzącymi z UE otrzymały tylko jednostki wcześniej akredytowane przez Komisję Europejską. Niemniej jednak, **zarządzanie Rokiem 2010 przez Komisję Europejską** zostało uznane za satysfakcjonujące przez krajowe organy wykonawcze (NIB) i partnerów. Komitet Konsultacyjny wspierany przez krajowe organy wykonawcze i grupę ekspertów UE ze strony partnerów, zostały uznane za wartościowe instrumenty. Procedury zostały uznane za oczywiste, chociaż na wczesnym etapie pojawiły się prośby o więcej szczegółowych wytycznych. Współpraca pomiędzy krajowymi organami wykonawczymi i Rokiem 2010 w zakresie głównych zadań była satysfakcjonująca, niemniej jednak w działaniach komunikacyjnych podział zadań na poziomie pomiędzy UE i państwami nie zawsze był jasny i zrozumiały. Współpraca z wykonawcami zleceniobiorcy odpowiedzialnego za komunikację w krajach uczestniczących w Roku 2012 była satysfakcjonująca w większości z krajów pomimo początkowej niepewności dotyczącej ich konkretnej roli. Reprezentanci Komisji Europejskiej wykazali również zaangażowanie, i w niektórych krajach byli aktywni w organizowaniu własnych wydarzeń.

Pomimo że projekt Rok 2010 już się zakończył, osiągnął on sukces w nadaniu nowego impulsu w walce przeciwko ubóstwu i społecznemu wykluczeniu w Europie. W rezultacie osoby zaangażowane zyskały energię i inspirację, by zintensyfikować swoje starania, współpracować ze sobą w różnych zakresach tematycznych oraz sprostać przyszłym wyzwaniom. Ta mobilizacja zwiększyła zakres działań głównych działaczy, a bardzo silna polityka prowadzona przez UE ponownie skupiła się na planowaniu działania na przyszłość. W tym wyjątkowo ciężkim czasie zarówno dla ekonomii jak i dla społeczeństwa, Rok 2010 otworzył oczy wielu ludziom na rzeczywisty problem ubóstwa i społecznego wykluczenia w Europie; określił obecny i potencjalny udział partnerów i decydentów oraz wzmocnił znaczenie słuchania głosów tych, którzy żyją w ubóstwie i doświadczają wykluczenia społecznego. Utrzymując tempo prac rozpoczętych przez Rok 2010 trzeba się teraz należycie skupić na jego kontynuacji.